

[Levinsen.]

Land, hvor det for øvrigt kan være tvivlsomt, om de kan erhverve passende Byggegrund. Foruden de større Stationsbyer findes der jo imidlertid mindre samlede Bebyggelser, hvorfra Landarbejderne ikke ved denne Lov bør udelukkes; der kan ogsaa her bydes paa sanitære Forhold, som enligt beliggende Arbejderboliger ikke kan opnaa paa overkommelige Vilkaar. Skulde det imidlertid vise sig, at Byggeriet efter denne Lov væsentlig samler sig om de større Stationsbyer, vil jeg personligt mene, at Spørgsmaalet om en Ændring af denne Bestemmelse maa tages op til Drøftelse.

Ændringen til § 5, hvorefter Byggegrunden kan blive indtil 2 500 m², maa ikke opfattes som en Opfordring til at anskaffe sig en saa stor Grund, hvad i øvrigt ogsaa fremgaar deraf, at vi ikke har foreslaaet Jordkøbslaanet i § 12, der er paa 1 000 Kr., forhøjet. Ændringen er mere møntet paa Undtagelserne, hvor personlige Forhold eller Omstændighederne kan begrunde, at man erhverver saa stor en Byggegrund, hvor dette kan ske paa relativt billige Vilkaar.

Ændringsforslag Nr. 6 til § 10 skal jeg senere komme tilbage til.

Ændringsforslag Nr. 11 til § 17 og Ændringsforslag Nr. 18 til § 26 fastslaar kun, hvad der forud er Lovens Forudsætning, nemlig at de der omhandlede særlige Forpligtelser og særlige Lettelser kun gælder, saa længe Staten har Pant eller Jordrente i Ejendommen.

Ændringsforslagene Nr. 12 og 13 til § 17 indebærer ikke nogen væsentlig Ændring af de for Landarbejderboliger fastsatte Bestemmelser. Der foreslaas derved blot en mere enkel Form med Hensyn til, at Boligen ikke maa ændres i Strid med sit Formaal, nemlig at være en Landarbejderbolig i Lovens Forstand, og i Tilslutning hertil er der under Nr. 15 stillet et Ændringsforslag til § 21.

Ændringsforslag Nr. 22 til § 34, hvilken Paragraf jo fastsætter de særlige Vilkaar for Tjenesteboliger, betyder, at en Arbejderfamilie ikke kan rammes dobbelt haardt derved, at Familien omgaaende kan kastes ud af Boligen, dersom Familieforsørgerens Arbejdsforhold afbrydes grundet paa en af ham begaaet Forbrydelse.

Det væsentligste Ændringsforslag er imidlertid Ændringsforslag Nr. 6 til § 10, i hvilken man, i Lighed med, hvad Tilfældet er, for saa vidt angaar Lovforslaget om Oprettelse af mindre Landbrug, foreslaar Rentefrihed for indtil 25 pCt. af

Byggelaanet, dog ikke for over 1 500 Kr. Dette Ændringsforslag, sammenholdt med den i § 24 indeholdte Afdragsfrihed for børnerige Familier, betyder, at de aarlige faste Udgifter ved en saadan ny Arbejderboligs Opførelse gaar ned med 120—135 Kr. for børnerige Familier, det vil altsaa sige, at medens Renter og Afdrag og Skatter for en Landarbejderbolig paa i alt 7 000 Kr. vil andrage en 380 Kr. aarlig, saa gaar de ved denne Rentefrihed og Afdragsfrihed ned til 260 Kr. aarlig for de børnerige Familier, der i Henhold til § 24 kan faa Afdragsfrihed.

Dermed skulde man være naaet til saadanne Vilkaar, at det er muligt for en Landarbejderfamilie at opføre en egen Bolig og at bestride de dermed forbundne aarlige Udgifter. Lægges hertil, hvad det betyder, at Landarbejdere efter Lovforslaget uden Kurstab kan faa Laan til Køb af Byggegrund og til Bygningens Opførelse paa 90 og for børnerige Familier indtil 95 pCt. af, hvad Bygningens Opførelse koster, saa har man et Udtryk for, hvad denne Lov betyder. Den er en meget betydelig Indsats fra Regeringens Side for at sætte Arbejderne paa Landet i Stand til paa overkommelige Vilkaar at skaffe sig egne Hjem.

Jeg vil derfor gerne takke den højtærede Landbrugsminister for hans Medvirkning ved dette betydningsfulde Ændringsforslag angaaende Rentefriheden og for Lovforslaget i det hele, som det foreligger med de af Ministeren foreslaaede og tiltraadte Ændringer. Det er min Tro, at der herved er skabt god Basis for et Boligbyggeri paa Landet, som kan tjene baade til Forbedring af Boligstandarden paa Landet og til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, og som fremefter kan bidrage sit til at sikre Landbruget den nødvendige gifte Arbejds-kraft, efterhaanden som Forholdenes Udvikling vil tvinge Landbruget til at søge sine Arbejdere blandt de gifte i større Udstrækning end hidtil.

Lovens væsentligste Mangel vil forhaabentlig vise sig at være, at der kun er stillet 6 Mill. Kr. til Raadighed til Opførelse af disse Boliger, hvorved der allerhøjest kan opføres et lille Tusind Arbejderboliger. Men der er jo ogsaa her Tale om en Forsøgslovgivning, og viser den sig at slaar an og at give Landarbejderne Muligheder — hvad jeg tror —, kan man antagelig forvente, at Interessen for en Fortsættelse af dette Boligbyggeri paa Landet fra alle Sider vil være saa stærk, at man ogsaa finder Muligheder for en Fortsættelse ved Tilvejebringelse af de fornødne Midler.

Arbejderne paa Landet vil utvivlsomt